

Mahalle Muhtarlarının Düzce Belediyesi Spor Hizmetleriyle İlgili Değerlendirmeleri

Gizem Nur YILMAZ^{1A}, Ömer SİVRİKAYA^{2B}

¹Düzce Üniversitesi, Lisansüstü Enstitüsü, Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı, Düzce, TÜRKİYE

²Düzce Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı, Düzce, TÜRKİYE

Sorumlu Yazar: Ömer Sivrikaya; omersivrikaya@duzce.edu.tr

Çıkar Çatışmaları: Yazar(lar)ın beyan edeceği herhangi bir çıkar çatışması yoktur.

Telif Hakkı ve Lisans: Dergide yayın yapan yazarlar, CC BY-NC 4.0 kapsamında lisanslanan çalışmalarının telif hakkını saklı tutar.

Etik Beyanı: Bu çalışmanın gerçekleştirilmesi ve yazılmasında bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve kullanılan tüm kaynaklara usulüne uygun şekilde atıfta bulunulduğu beyan edilmiştir.

A: Orcid ID: 0009-0003-9193-0819 B: Orcid ID: 0000-0002-3529-8754

Özet

Mahalle Muhtarları, halkın doğrudan seçebildiği halka en yakın kamu yöneticileridir. Muhtarlar, belediyeye en fazla teması olan kişiler olarak spor hizmetlerine ilişkin en sağlıklı değerlendirmeleri yapma potansiyeline sahiptirler. Araştırmanın amacı, Düzce Belediyesi tarafından sağlanan spor hizmetlerine ilişkin görüş ve beklentileri belirlemektir. Nitel araştırma yöntemlerinden biri olan fenomenoloji deseni kullanılmıştır. Araştırma grubu, Düzce İli merkez ilçesinde görev yapan 56 mahalle muhtarı arasından kartopu örneklem yoluyla belirlenen dokuz muhtardan oluşmaktadır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak gönüllü olarak görüşmeyi kabul eden 9 katılımcı ile yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. Elde edilen veriler üç alan uzmanı tarafından incelenerek kodlanmıştır. Araştırmacılar tarafından tekrarlanan değerlendirmelerle ortak kodlar belirlenmiştir. Elde edilen kodların ana başlıkları olabilecek temalar belirlenmiştir. Araştırmanın geçerliliğini güçlendirmek için betimsel analiz yapılmıştır. Katılımcıların belediye spor hizmetlerini yetersiz buldukları ve spor alanlarının nitelik ve niceliğinin artırılmasını talep ettikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Belediye, Spor, Memnuniyet.

Evaluations of Neighborhood Muhtars Regarding Düzce Municipality Sports Services

Abstract

Neighborhood Muhtars are the closest public administrators to the public that the public can directly elect. Muhtars have the potential to make the most healthy evaluations regarding sports services as the people who have the most contact with the municipality. The research aims to determine the opinions and expectations regarding the sports services provided by Düzce Municipality. Phenomenology design, one of the qualitative research methods, was used. The research group comprises nine headmen determined by snowball sampling among 56 neighborhood headmen working in the Düzce City central district. Face-to-face interviews were conducted with 9 participants who agreed to be interviewed voluntarily using the semi-structured interview form. The obtained data were examined by three field experts and coded. Common codes were determined by repeated evaluations by the researchers. Themes that could be the main headings of the obtained codes were determined. Descriptive analysis was conducted to strengthen the validity of the research. It has been concluded that the participants found the municipality sports services inadequate and requested an increase in the quality and quantity of sports areas.

GİRİŞ

Geleneksel kentte mahalle; korunma, sosyalleşme, adaptasyon, sivil katılım, sosyal dayanışma ve yardımlaşma gibi fonksiyonları içeren, cemaat ilişkileri ve sıkı komşuluklar üzerine kurulu aktif bir mekândır (Altun, 2010). Kent sosyolojisi ve politikaları literatüründe ise mahalle, bir 'yönetim birimi' olarak değerlendirildiği gibi bir 'topluluk' olarak da değerlendirilmiştir (Yıldırım, 1994).

Mahallelerin tarihi İslâm tarihi kaynaklarında, Mekke'deki ilk yerleşmenin Hz. Peygamber'in dedelerinden Kusay b. Kilâb tarafından Kâbe çevresinde gerçekleştirildiği ve şehirde Kureyşü'l-bitâh ve Kureyşü'z-zevâhir adlı iki mahallenin kurulduğu kaydedilir (www.islamansiklopedisi.org.tr, 2024). Osmanlı şehrinde mahalle, birbirini tanıyan, bir ölçüde birbirlerinin davranışlarından sorumlu, sosyal dayanışma içinde olan kişilerin meydana getirdiği topluluğun yaşayacağı yerdir. Bir başka deyişle ayın mescitte ibadet eden 'cemaatin' aileleriyle birlikte yerleştikleri şehir kesimidir. Mahallenin sosyal bir birim olarak taşıdığı önemden dolayı, Orta-Doğu ve İslam kültür çevresinin şehirleri, mahallelerden oluşan bir bileşim biçiminde tanımlanır (Ergenç, 1984).

Mahalle, dünden bugüne kentin temel birimi olagelmıştır. Şehrin özü ve çekirdeği olan mahalle, kent tanımında esaslı bir öğedir. Kişinin sosyalleşmesi, diğer kişilerle karşılaşması, böylece benzer ve farklı dünyaları gözlemlemesi mahallede gerçekleşir. Mahalle kişinin sosyalleşmede gözünü açtığı ilk mekândır (Alver, 2010). Mahalleler, kapsadıkları bölgenin sosyal ve ekonomik ihtiyaçlarını gideren bir yapı oluştururlar. İnsanlar bu alanlar da birbirleriyle etkileşim ve dayanışma içerisinde bulunarak sosyal ihtiyaçlarını karşılayabilmektedir.

Osmanlı İmparatorluğu'nda mülki, beledi (kentsel) ve adli teşkilatın ilk basamağını mahalleler oluştururdu (Atak vd., 2001). Osmanlı şehri mahalleler üzerine bina edilmiş ve en alt düzeydeki temel toplumsal ihtiyaçların karşılanmasında mahalleye ve mahallelilere sorumluluk yüklenmiştir. Özellikle

Osmanlı İmparatorluğu'nun kuruluş ve yükseliş dönemlerinde mahalle, hem toplumsal hem de idari açıdan sistemin temel yapı taşlarından birini oluşturur (Arıkboğa, 2004). Mahalle sakinlerinin yönetim ihtiyaçlarının giderilmesi için ayrı bir idari birime ihtiyaç duyulmuştur.

Mahalle yönetiminin temelini oluşturan ilk muhtarlık teşkilatı İstanbul'da 1829 yılında kurulmuştur. İlk muhtarlık teşkilatının İstanbul'da kurulmasının en önemli sebebi; şehrin genel ve beledi kolluk hizmetlerini yürüten Yeniçeri Ocağı'nın 1826 yılında ortadan kaldırılması nedeniyle şehrin asayiş ve güvenliğinin sağlanmasında bir otorite boşluğunun meydana gelmiş olmasıdır. Lütü Paşa tezkeresinde, Mora isyanı üzerine 1829 yılında, İstanbul Rum Patrikhanesi'nin tesiriyle bazı taşkınlıklara kalkışmalarının halk arasında endişe uyandırması sebebiyle, bilhassa geceleri mahalleleri beklemek üzere müslüman halk tarafından teşkilat kurulduğu ve mahallelerde birinci ve ikinci muhtarlarla ihtiyar heyetlerinin seçildiğinden bahsedilmektedir (Gökçeer ve Heper, 1977).

Muhtar, köy ve mahallenin yasalarla belirtilmiş işlerini yürütmek için o köy veya mahallede oturanların seçtikleri kimsedir (www.sozluk.gov.tr, 2024). 32254 mahalle muhtarı, 18255 köy muhtarının görev yaptığı Türkiye'de mahalle ve muhtarlık kavramları birbirine karışmaktadır (www.e-icisleri.gov.tr, 2024). Bunun sebebi, 5393 ve 5216 sayılı kanunlara tabi olan şehrin idari parçası mahalle ile 442 sayılı köy kanununa tabi köyün farklı statülere sahip olmasına rağmen, her ikisinin de yöneticilerinin adının "muhtar" olmasıdır.

Köylerin muhtarları ve mahallelerin muhtarları arasında bazı farklar bulunmaktadır. Bunlar,

1. Köy, tüzel kişiliği olan bir yerel yönetim birimi iken mahalle tüzel kişiliği olmayan idari bir birimdir. Mahalle, 5393 sayılı Belediye Yasası'na göre (m/3), belediyenin sınırları içinde ihtiyaç ve yatırımların belirlenmesine ve tasnifine kolaylık sağlayan idari bir birim olarak belirtilmiştir.
2. Köy yönetiminin genel karar organı (Köy Derneği) varken mahallenin böyle bir karar organı yoktur.
3. Köy Muhtarı Köy tüzel kişiliğinin başıdır. Köy Muhtarı köyün yöneticisidir. Mahkeme veya diğer resmi yerlerde Köyü temsil edebilir. Mahallenin tüzel kişiliği olmadığından ve mahalle bir yerel yönetim birimi sayılmadığından Mahalle Muhtarının mahalleyi yönetme veya temsil yetkisi bulunmamaktadır.
4. Köy Muhtarı devletin köyde temsilcisi olduğundan hem devletle ilgili görevleri hem de köyle ilgili görevleri vardır. Tam bir yürütme organı gibi hareket ederek köyün işlerini yapar veya yaptırır, köyün parasını harcaabilir. Fakat Mahalle Muhtarına görev ve yetki veren hukuki metinler incelendiğinde Mahalle Muhtarına 143 adet görev verildiği ve bu görevlerin genel olarak merkezi idareye karşı yapması gerekenleri içerdiğini söylemek mümkündür.
5. Köy ihtiyar heyeti köy yönetiminin denetleme ve karar organı iken mahalle ihtiyar heyetinin görevi genel olarak kanunun Mahalle Muhtarına verdiği görevlerin yerine getirilmesinde yardımcı olmaktır. Yoksa herhangi bir konuda karar alma veya denetleme yetkisi bulunmamaktadır.

6. Köy ihtiyar heyeti ile mahalle ihtiyar heyeti arasında heyetlerin üye sayısı ve üyelerin belirlenmesi noktasında da farklar bulunmaktadır. Köy ihtiyar heyeti seçimle belirlenen üyeler ile tabii üyelere oluşmaktadır. Köy İhtiyar heyeti seçimlik üye sayısı nüfus kriterine göre belirlenir. Nüfusu 1000'e kadar olan köylerde 8, 2000'e kadar olan köylerde 10 ve 2000'den fazla olan köylerde ise 12 üye seçimle belirlenir. Köyün öğretmeni veya okul müdürü ve köy imamı köy ihtiyar heyetinin tabii üyeleridir. Mahalle ihtiyar heyeti ise sadece seçimle belirlenen ve 4 asıl 4 yedek üyeden oluşmaktadır.
7. Köyün bütçesi, gelir ve gideri ile personeli vardır. Fakat mahallenin bütçesi, gelir ve gideri ile personeli yoktur (Bulut ve Kara, 2013).

Belediyeler, halkın istek ve ihtiyaçlarını karşılamakla görevlidir. Halkın seçimi ile karar organları belirlenir. Belli yasalara uygun yetkileri ve sorumlulukları vardır. Kendi bünyesinde çalıştırmak üzere personele sahiptirler. Kendilerine ait bütçeleri ve gelirleri vardır. Kamu tüzel kişileridir. Belediyeler, halkın spora ilişkin beklenti, istek ve ihtiyaçlarının karşılanmasında yerel ölçekte sorumlu idari birimlerdir ve dolayısıyla anayasal haklardan biri olan spordan en yüksek faydanın sağlanması ve beklentilerin karşılanması noktasında sorumludurlar (Atalay, Yücel ve Korkmaz, 2016).

Belediyelerin spor hizmetleri alanında sorumlulukları incelendiğinde 5393 sayılı kanununun 14. maddesinde 'Gençlik ve spor hizmetlerini yapar ve yaptırır. Gerektiğinde, sporu teşvik etmek amacıyla gençlere spor malzemesi verir, amatör spor kulüplerine ayni ve nakdî yardım yapar ve gerekli desteği sağlar, her türlü amatör spor karşılaşmaları düzenler, yurt içi ve yurt dışı müsabakalarda üstün başarı gösteren veya derece alan öğrencilere, sporculara, teknik yöneticilere ve antrenörlere belediye meclisi kararıyla ödül verebilir.' hükmü yer almaktadır (www.mevzuat.gov.tr, 2024).

Belediyelerin bir kamu hizmeti olarak sporla ilgili görev ve sorumlulukları vardır. Bu görev ve sorumluluklarını yerine getirmek için belediyenin diğer hizmet alanlarında olduğu gibi kendi idari yapısı içinde hizmet verecek spor alanına yönelik bir karar organı ve idari birim kurması gerekir. Bu idari birim belediye hizmet alanında yapılacak hizmetleri için mevzuat geliştiren, katılımcı yönetim anlayışını benimseyen bir yapıda olmalıdır. Bu anlamda belediyelerin sporla ilgili görev ve sorumluluklarını yerine getirmek amacıyla tahsis edilmiş bütçeyi mümkün olduğunca çok vatandaşa hizmet için etkili ve verimli bir biçimde kullanma sürecine Belediye Spor Yönetimi denir (Sivrikaya, 2023).

5216 sayılı kanununun 7 maddesinde 'Büyükşehir'in bütünlüğüne hizmet eden sosyal donatılar, bölge parkları, hayvanat bahçeleri, hayvan barınakları, kütüphane, müze, spor, dinlenme, eğlence ve benzeri yerleri yapmak, yaptırmak, işletmek veya işlettirmek; gerektiğinde amatör spor kulüplerine nakdî yardım yapmak, malzeme vermek ve gerekli desteği sağlamak, amatör takımlar arasında spor müsabakaları düzenlemek, yurt içi ve yurt dışı müsabakalarda üstün başarı gösteren veya derece alan sporculara, teknik yönetici, antrenör ve öğrencilere belediye meclis kararıyla ödül vermek' hükmü yer almaktadır (www.mevzuat.gov.tr, 2024)

Belediyelerde bulunan spor hizmetleri müdürlüğü; sağlıklı bir nesil yetiştirerek sporu en küçük yaşta vatandaşından en yaşlısına kadar tüm vatandaşlarına yaymak, sporu kalıcı bir alışkanlık haline getirmek, vatandaşlarının hem fiziki hem de ruhi iyilik durumunu kazanmasını sağlamak, sporu kültürün bir parçası haline getirmek, yetenekli sporcularını belirleyerek ilerlemelerine yardımcı olmak, kötü alışkanlıkların ve kötü davranışların önüne geçilebilmesi sağlamaktır. Ev hanımları, emekli vatandaşlar, öğrenciler, engelli vatandaşlar gibi birçok özel durumu olan vatandaşların hem sosyalleşmesine aracı olmak hem de spor bilinci oluşturma görevini gerçekleştirmektedir (www.muratpasa-bld.gov.tr, 2024).

Yerel yönetimlerin spor tesisi yapmak için kamu arazilerinden yararlanmasını kolaylaştırılmalı ve öncelikle yöre halkının ilgi, istek ve beklentilerine uygun "yaygın ve herkes için spor" ihtiyacını karşılamak için çok amaçlı tesisler yapılmalı ve spor programları üretmelidir (Zengin ve Öztaş, 2008).

Halkın sporu bir yaşam biçimi olarak kabul etmesini ve düzenli olarak spor yapmasını sağlamak, diğer ilgili kurumların yanı sıra yerel yönetimlerin en önemli amaçlarından birisi olmalıdır. Bu amaca ulaşabilmek için vatandaşların istek ve ihtiyaçlarına uygun spor tesis ve alanlarının yapılması ve yaptırılması kaçınılmazdır. GSGM tarafından yapılan ve yapılması planlanan tesisler yarışma amaçlı olduğundan, yerel yönetimlere düşen görev; her yaşta insanın yararlanabileceği çok amaçlı semt spor salon ve sahaları, koşu ve yürüyüş parkurları, oyun alanları ile bisiklet özel yollarına ağırlık verilmesidir (Rüzgar, 2002).

Mahalle yönetimi köy yönetimine göre yerel yönetim kuruluşu değildir. Tüzel kişiliği, bütçesi, personeli ve genellikle bürosu olmayan mahalle muhtarlığı merkezi ve yerel yönetimlerin temsilcisi ve yardımcısı olan geleneksel bir kuruluştur (Taylan 1996). Yerel yönetimler hem maddi hem de idari anlamda spor organizasyonları ve spor federasyonlarıyla iş birliği içerisinde faaliyetler yürütebilmelidirler (Kapçak, 2021).

Muhtarlar, diğer belediye hizmetlerinde olduğu gibi spor hizmetlerinde vatandaş ve belediye arasında aracı görevi üstlenirler. Halkın istek ve ihtiyaçlarını belirleyip uygun alanları saptayıp belediyeden talepte bulunurlar. Mahallelerinde bulunan spor tesislerinin bakım ve düzenlenmesi için belediye ile iletişim halinde olmalıdırlar. Halkın spor istekleri ve ihtiyaçlarına uygun taleplerde bulunarak takibini yaparlar. Aynı zamanda mahallelerde düzenlenen spor etkinliklerinin düzenlenmesinde de rol alabilmektedirler. Bunlar sayesinde halkın istek ve ihtiyaçları karşılanmasına katkı sağlar.

Bu araştırmanın amacı halkın belediyelerden spor hizmetleri ile ilgili beklentilerini belirlemektir. Halkın doğrudan seçtiği yerel yöneticiler olan muhtarlar halkın görüşlerini temsil edebilecek en yetkili kişiler olarak varsayılmıştır.

YÖNTEM

Araştırma Grubu

Bu araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji deseni kullanılmıştır. Araştırma grubu Düzce merkez ilçesinde görev yapan 56 mahalle muhtarı arasından kartopu örneklem yöntemi ile belirlenen dokuz adet muhtardan oluşmaktadır. Kartopu örneklem yöntemi, çalışmanın konusu ile ilgili olarak referans bir kişi seçilmekte ve bu kişi aracılığı ile diğer kişilere ulaşılmaktadır (Biernacki ve Waldorf, 1981). Süreç zorunlu olarak tekrarlayıcıdır. Katılımcılar araştırmacıları yönlendirir ve örneklem büyür. Bu sebeple "kartopu etkisi" olarak ifade edilmektedir. Genellikle damgalanma ve ötekileştirmeden muzdarip olan kişilere ulaşmak için kullanılır (Noy, 2008). Görüşme gerçekleştirilen muhtarlarla araştırmaya katkı sağlayacak diğer muhtarları önermeleri istenerek diğer katılımcılara ulaşılmıştır.

Verilerin Toplanması

Veri toplamak amacıyla literatürden yararlanarak bir mülakat formu oluşturulmuştur. Oluşturulan mülakat formu ile araştırma grubunda yer almayan bir muhtarla ön görüşme yapılmıştır. Elde edilen veriler ışığında soruların yeterliliği test edilmiştir. Gerekli düzenlemelerden sonra yarı yapılandırılmış mülakat formu oluşturulmuştur. Mülakat formu katılmak isteyen toplam dokuz gönüllü katılımcıya uygulanmıştır. Görüşmeler muhtarlar ile yüz yüze gerçekleşmiştir. Görüşmeler başlamadan önce yazılı ve sözlü onam formu alınmıştır. Görüşmeler sesli olarak kayıt altına alınmıştır.

Verilerin Analizi

Ulaşılan bilgilere içerik analizi yapılmıştır. Görüşmeler yazıya geçirilmiştir. Elde edilen veriler alan uzmanı olan üç kişi tarafından incelenmiştir ve kodlanmıştır. Alan uzmanları tarafından yapılan son değerlendirme ile ortak kodlar belirlenmiştir. Oluşturulan ortak kodlara uygun temalar belirlenmiştir. Çalışmanın geçerliliğini güçlendirmek için betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Katılımcıların ifadeleri ile veriler desteklenmiştir.

BULGULAR

Tablo 1. Tema Ve Kodlar
Spor Hizmetleri
Memnuniyet
Spor alanları
Beklenti
Spor Etkinliği

Temel hizmet olarak ele alındığında spor ve fiziksel etkinlikler “seyre yönelik spor hizmetleri” ve “katılıma dayalı spor ve fiziksel etkinlik hizmetleri” olarak ikiye ayrılmaktadır. Statü açısından ise, elit spor ve kitle sporu olarak iki şekilde ele alınmaktadır. Spor ve fiziksel etkinlikler piramidinin tabanında bulunurken, orta katmanda amatör spor ve tavanda ise profesyonel spor yer almaktadır. Spor, yeteneği olanlara para ve statü kazanma yolunu açarken, izleyicilere de zevk alma ve eğlence kaynağı olmaktadır. Teknolojinin gelişmesi sonucu insan hareketlerinin azalmasına bağlı çeşitli sağlık problemlerinin ortaya çıkması ve çalışma saatlerinin azalmasından dolayı insanların serbest zamanın artması gibi iki önemli etkide bulunması, insanları çeşitli etkinlikler yapmaya yöneltmiştir. Bu yönelimler “spor” ile “fiziksel etkinlik” olmak üzere iki olguyu ön plana çıkarmaktadır. Bu çerçevede spor ve fiziksel etkinlik hizmetleri “fiziksel, ruhsal, sosyal ve ekonomik faydalar sağlayarak bireylere değer yaratan, fiziksel aktivitelere dayalı soyut faaliyetler bütünü” olarak tanımlanabilir. Bu iki olgu temelde farklı fonksiyonları ile birbirlerinden ayrılmaktadır (Yıldız, 2009).

Kitle sporu her yaş kesimine hitap eden, seçiciliği olmayan (özel yetenek gerektirmeyen) ve bireylerin serbest zamanlarında yaptıkları etkinlikleri (Amman, 2000) ifade eder. Bu etkinlikler genelde, eğlenmek, zevk almak, hoşça vakit geçirmek, sosyalleşmek ve sağlıklı olmak amacıyla yapılmaktadır (Yıldız, 2009).

Halkın spor hizmetlerinden yararlanması açısından baktığımızda kitle sporları yani herhangi bir yetenek gerektirmeyen yalnızca eğlence ve oyun amacı güden fiziksel etkinlikleri ele alabiliriz. Kitle sporları katılımcılara eğlence, sosyalleşme, sağlıklı bir yaşam sürdürme imkânları sunmaktadır. Bununla birlikte fiziksel etkinlikler de halkın ihtiyaç duyduğu bir alandır. Bu alan kendi içerisinde profesyonel destek alınarak veya bireyin yalnız başına sürdürme şekli ile yapılabilir. Bu etkinlikleri sürdürmek için halk devletin sunduğu imkânlar doğrultusunda bulunan tesis ve alanları kullanırken aynı zamanda özel spor merkezlerinden de yararlanabilir.

Araştırmadan elde edilen veriler ışığında oluşturulan kodların birbirleri ile ilişkileri incelenmiştir. Ortak temalar oluşturulması için kodların içeriği temsil etme özelliklerine bakılarak tema için doğru kavramlar tespit edilmiştir. Araştırmanın ortak temaları olarak spor hizmetleri ve halkın ihtiyaçları belirlenmiştir. Çünkü araştırma sonucunda ortaya çıkan kodlarından en çok tekrar edilen memnuniyet, spor alanları, beklenti ve spor etkinliği kodları katılımcıların spor hizmetleri ile ilgili düşüncelerini yansıtmaktadır.

Spor hizmetleri kavramının hem katılımcı hem de izleyici boyutlarında spor alanları kodunun katılımcılar tarafından ifadelerinde güçlü bir şekilde vurgulandığı görülmektedir.

- *En azından belediyenin şehir stadını buradan kaldırması çok büyük darbe oldu. Çünkü insanlar burada sabahları gelip yürüyüş yaparlardı. Akşamları yürüyüş yaparlardı. Bu imkânlardan yararlanamıyorlar. (K1)*
- *Kendi mahallem için söylüyorum. Ancak mahallemiz için basket, voleybol sahası var. Gençlerimizin oynayabileceği 8-18 yaşlarına kadar kullanılacak alanlarımız var.(K5)*
- *Mahallem olarak özellikle çocuklarımızın gençlerimizin sportif faaliyetlerini yapabilecekleri bir spor tesisimiz yok. Biz mahalle olmadan önce doğal alanlarımız vardı. Bu alanlarda çocuklar futbolunu da oynardı diğer aktivitelerini de yapmaya çalışırlardı. Ama mevcut imar planından sonra belirlenen alanlar olmasına rağmen talebimiz de olmasına rağmen bir spor tesisimiz yok.(K6)*

Spor, kişisel ve toplumsal sağlığı koruyucu ve geliştirici niteliklere sahip bir olgu olduğu için bir ihtiyaçtır. Belediyeler tarafından topluma sunulması gereken bir hizmettir. Özellikle boş zamanlarını değerlendirme arayışında olan insanlar için spor önemli bir konumdadır (Çakmak ve Tapşın, 2020). Belediyeler vatandaşlara sundukları spor hizmetleri sayesinde gelir elde ederek daha fazla insana spor hizmeti verme imkanına sahiptir. Bu sayede halkın ihtiyaçlarını daha kolay bir şekilde karşılamak ve memnuniyetini sağlamak mümkün olabilecektir. Ayrıca vatandaşa sunulan spor hizmetleri belediyenin kendini daha iyi tanıtmaya imkan tanır.

Bebek (2021) 'in araştırmasında ise belediyelerden spor hizmeti kapsamında çalışma grubunun beklentileri; kolay ulaşabilecekleri konumlarda, birden fazla çeşidi olan, her bütçeden kişinin yararlanabileceği, bakımları yapılan, sağlık bilgisi kurallarına uygun alanlar olduğu ifade edilmektedir.

Katılımcılar ifadelerinde halkın sportif anlamdaki ihtiyaçlarından bahsetse de kendilerince daha önemli gördükleri problemlere daha çok yer vermektedirler. Katılımcılar 'Mahallenin en önemli meselesi nedir?' sorusuna cevaben, mahallelerde genel anlamda kendilerini en çok meşgul eden meselelerin güvenlik ve alt yapı konuları olduğunu ifade etmektedir.

- *Kayıtsız gelenler genellikle çok oluyor. Göçmenimiz yok ama yerleşim yeri olarak geldikleri mahalleden kayıtlarını aldırıyorlar. Bizim mahalleden de taşınanlar mahalledeki adreslerini kullanabiliyorlar. Bunların önüne geçilmesi lazım. (K9)*
- *Çöp. Buradaki yerleşim yerinde kalanların yüzde altmış beşi dışarıdan gelen vatandaşlarımız. Bunların sosyal alanda yaşama alışkanlıklarında eksikler var. (K8)*
- *Madde bağımlıları var birkaç tane. Bir de yumurta tavuğu kümesleri var. Eskiden bunları yapmışlar tek tük kümele başlanmışlar şimdi 4-5 tane oldu. Mahallenin içinde de sıkıntı yaratıyor.(K7)*
- *Mahallemizi meşgul eden tek bir konu var. Mezarlık istikametinde mahallemiz ikiye ayrıldı. Otoban bağlantı yolu itibari ile. Oradan karşıya geçişler çok tehlikeli. Yaralanmalı hatta ölümlü kazalar oldu. (K4)*

- *Su kesildiği zaman sıkıntı oluyor. Alt yapıyla ilgili bir de kanalizasyon problemi var. Eskiden kalma bir kanalizasyon olduğu için o zamanki 50 haneymiş şimdi olmuş 500 hane. (K3)*
- *Mahallemizi en çok meşgul eden mesele birçok sokağımızda yağmur suyu gideri eksikliğinden dolayı çok mağduriyet yaşıyoruz.(K2)*
- *Melen su parkında bilhassa köpeklerle başımız dertte. İnsanlara saldırıyorlar. Güvenlik hizmeti bir türlü alamıyoruz. Çünkü burada biliyorsunuz gecenin şahidi yok. İçki içen de oluyor. Art niyetli insanlar da oluyor. Bizim yaptırım gücümüz yok ama devletin yaptırım gücü var. Devletin burada en azından resmi elbiseli birilerini gördüğü zaman müdahale edileceğini biliyor. (K1)*

Memnuniyet, memnun olma, sevinç duyma anlamındadır (www.sozluk.gov.tr, 2024). İstenilenin yerine getirilmesi halinde insanlar bu durumdan hoşnut olurlar. Spor hizmetlerinin beklentileri karşılması durumunda ise insanlar aldıkları hizmetten memnun olacaktır. Memnuniyet kodunun katılımcıların cevaplarında çoğunlukla olumlu anlamda kullanıldığı görülmektedir.

- *Düzce Belediyesi parklarımıza hanımlarımızın gençlerimizin spor yapabileceği spor aletlerini koyuyor. Bu bize memnuniyet veriyor. Çünkü biz Türk toplumu olarak çok sağlıklı yaşamıyoruz.(K2)*
- *Spor hizmetlerini iyi değerlendiriyorum. Yeterli buluyorum. Daha da artırılarak devam etmesini temenni ediyorum. (K4)*
- *Ben çok memnunum çünkü hiçbir talebim geri çevirilmedi. (K7)*

Spor alanları; spor ve oyun ihtiyacı karşılanmak, spor faaliyetleri yapılmak üzere imar planı kararı ile kent, bölge veya semt ölçeğinde ayrılan açık ve kapalı tesis alanlarını ifade eder. Bu alanlarda halkın ihtiyaç duyduğu rekreatif faaliyet alanları ve diğer sportif alanlar mevcuttur. Bunlardan bazıları; stadyumlar, çocuk bahçeleri, parklar, havuzlar gibi alanlardır (www.imarkadastro.com, 2024). Bütün mahallelerde spor alanları mevcut olmayabilir. Özellikle küçük şehirlerde daha merkezi alanlarda ve şehrin tamamına hitap eden spor alanları vardır. Bu alanlara ulaşım ise halkın kendi imkanları ile gerçekleşmektedir. Halkın belediyelerden beklediği spor hizmetleri kapsamında katılımcıların en önemli beklentisinin de spor alanları olduğu görülmektedir.

- *Mahallemize bir basket sahası kazandırdılar. Voleybol takımı vardı. Gençleri yönlendirdik. Kursları oluyor spor kursları onlara yönlendirdik. (K3)*
- *Hem Aydınpınarspor'un hem mahallemiz gençlerinin kullanımına açılmış bir spor alanımız var. U14, U16, U19 takımlarımızı çalıştırıyoruz orada. Halı saha, sosyal donatıları var. Spor aletleri var. Soyunma odası, duşu her şeyi mevcut. Şu anda onlar var. (K4)*
- *Hele ki yeni mahalle olmuş imara yeni açılmış alanlar yani bakir alanların olduğu bölgelerde bu tip tesislerle alakalı çalışmaların olması gerektiğini düşünüyorum. (K6)*
- *Küçük bir mahalle olduğumuz için bir alanımız yok. Bir tane var. Sit alanı diye kaydedilmiş. Onunla ilgili bir çalışma yaptık. Tarım Bakanlığı'ndan belediye ile birlikte talep ettik. Üç dönüm kadar alanın projesini hazırlattım. Spor kompleksi yaptıracağım. (K7)*

Beklenti, bireyin belli şart ve durumların alacağı biçimler veya kendisinden beklenenler konusundaki öngörüsüdür (www.sozluk.gov.tr, 2024). Halk, istek ve ihtiyaçlarını yerine getirme konusunda belediyelerden beklenti içerisinde. Bu istek ve ihtiyaçlara uygun olmayan hizmetler her ne kadar masraflı ve özenli olsa da beklenti karşılamayacak ve memnuniyet oluşmayacaktır. Spor bilinci ve alışkanlık düzeyine bağlı olarak beklenti oluşur. Katılımcıların belediye spor hizmetleri anlamında beklentilerinin düşük olması bu duruma bağlıdır. Halkın seçilmiş temsilcileri olan muhtarların spor bilinci ve alışkanlık düzeyinin halktan farklı olmadığı görülmüştür. Katılımcıların belediye spor hizmetleriyle ilgili beklentisinin düşük olduğu tespit edilmiştir.

- *Beklentim hangi parti olursa olsun. Parti ayırt etmeksizin çünkü ben halka hizmet ediyorum. Halka hizmet hakka hizmettir. Biz belediyeden hangi parti olursa olsun, onunla beraber çalışmak isteriz. Şahsi beklentim değil de mahallenin beklentisi olarak düşünüyorum. Bir mahalle konağı yapalım istiyorum. Yan tarafa bir mahalle konağı yapalım istiyorum. Girişimlerde bulunduk. Bazı mahallelere yapıldı. Bizim mahallemize neden yapılmaz. Bunun takipçisi olacağım. Bizim mahallemiz ufak bir mahalle. Spor salonu yapılacak bir yerimiz yok. Şehre de çok yakın olduğu için herkes genelde merkeze gidip merkezde sporunu yapıyor. Bizim de burada Melen Park'ta yapılan şeyler yeterli. (K1)*
- *Biraz da gerçekçi olmak lazım. Bize futbol sahası yapın 2 dönüm yere futbol sahası yapın diye bir talebimiz biraz zor karşılanır. Bunun da haklı bir talep olarak görmüyorum. (K2)*

Katılımcıların önemli bir kısmı spor hizmetleriyle ilgili beklentilerinin olmadığını ifade etmiştir. Bazı katılımcılar spor hizmetlerinden daha öncelikli meseleler olduğunu bu sebeple belediyenin spor hizmetleri noktasında daha fazla bir gayret ortaya koyamayacağını ifade eden görüşler beyan etmiştir. Katılımcıların genel olarak, mahallelerinde spor hizmetleriyle ilgili bir beklentisi olmadığından, halk için bu durumun bir sorun teşkil etmeyeceği ve ellerinde olanla yetinmeyi tercih ediyorlar.

Spor etkinliği kavramının literatürdeki karşılığı fiziksel aktivitedir. Çünkü spor kavramı daha çok müsabaka anlamında kullanılır. Halbuki katılımcıların kullandığı spor kavramı daha çok sağlıklı olmak için yapılan bireysel ve toplu fiziksel etkinliklerdir.

Fiziksel aktivite enerji kullanarak vücut hareketlerini anlatmak için kullanılan uluslararası bir terimdir. En basit tanımı ile enerjiyi harcamak için vücudun hareket etmesidir. Fiziksel aktivite günlük yaşam içerisinde kas ve eklemlerimizi kullanarak enerji tüketimi ile gerçekleşen, kalp ve solunum hızını arttıran ve farklı şiddetlerde yorgunlukla sonuçlanan aktiviteler olarak tanımlanabilir (www.hsgm.saglik.gov.tr, 2024).

Mahalle sakinlerinin kendi arasında yaptığı etkinlikler genelde halkın sosyalleşmesine katkıda bulunan küçük çaplı rekreatif faaliyetlerdir. Mahalle sakinleri ve onları temsilen mahalle muhtarı belediyelerden kaynak veya istekleri doğrultusunda organizasyon yardımı talep edebilir. Katılımcı ifadelerine göre mahalle muhtarları, belediye spor hizmetleriyle ilgili herhangi bir kaynak ve organizasyon yardımı talep etmedikleri

gibi belediyeyle ortaklaşa veya müstakil bir spor etkinliği düzenlememiştir. Katılımcıların çoğu mahalle sakinleri için spor hizmetleri ihtiyacını görmezden gelmiştir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Halkın seçtiği yöneticilerin halka örnek olması gereken daha üst bilince sahip kişiler olması gereklidir. Araştırmada belediye spor hizmetleriyle ilgili sorulan sorulara verdikleri cevaplardan katılımcıların spor bilinci ve alışkanlığı bakımından yetersiz olduğu tespit edilmiştir. Bu sebeple katılımcıların cevaplarında verdikleri alakasız cevaplar muhtarların yönetici profili olarak spor hizmetleri açısından yönetim görevinde yetersiz olduğu tespit edilmiştir.

Türkiye’de muhtar çoğunlukla siyasal kimliği ön plana çıkarılan, iktidar ile işbirliği içinde ve fakat kendi menfaatlerini ön plana alan bir kişilik olarak edebiyatta, sinemada sıklıkla işlenmiş tarihi ve kültürel yönleri olan önemli bir figürdür (Sezik, 2019). Muhtarların genelde eğitim düzeyi çoğunlukla ilköğretim, orta öğretim düzeyindedir. Az sayıda üniversite mezunu vardır (Bal, 2012).

Sporun toplum için önemli bir kamu hizmeti olmasına rağmen yerel yönetimlerin bu konuda gerekli çalışmaları sürdüremediği belirlenmiştir (Yücel vd., 2020). Katılımcıların çoğu belediyenin spor alanlarının ve imkânlarının yetersiz olduğunu ifade etmektedir. Ancak önemli bir kısmı bu yetersizliğin mevcut imkanlar dahilinde normal olduğu görüşündedir. Bu yetersizlik bir memnuniyetsizlik oluşturmamaktadır.

Kars da yapılan bir çalışmada yaşadıkları çevredeki yeşil alanlarda çocuk bahçeleri, piknik alanları vb. ünitelerin bulunduğu, ancak bunların içerdikleri donatı elemanları bakımından çok yetersiz olduğu ortaya çıkmıştır. Mahallelerde çocuk oyun alanlarının yetersizliği sonucu çocukların büyük bir çoğunluğu sokak ve caddelerde oynamaktadır. Bu da çocukların güvenliğini tehlikeye sokmaktadır. Ankete katılanların mevcut durumda bulunan spor, yeşil alan ve kültürel tesislerde buldukları sorunların başında, bu gibi alanların yetersizliği gelmektedir (Yılmaz, 2003). Okçi vd. (2009), Esenkaya (2010), Akyüz, (2016), Bingölbali ve Mendes (2021), Çetinkaya ve Aliağaoğlu (2023) araştırmalarında belediye spor hizmetlerinin yetersiz olduğunu ifade etmektedir.

Mahalle muhtarlarının görevlerini yerine getirme noktasında halka sorularak araştırılan başka bir çalışmada da vatandaşların beklentilerinin karşılanmadığı halkın mevcut çalışmalardan memnun olmadığı ve bu memnuniyetsizliğin de belli değişkenlere göre değişiklik gösterdiği sonucuna varılmıştır (Göküş vd., 2013).

Mahalleler halkın ihtiyaç ve isteklerinin yerine getirildiği ilk yönetim alanıdır. Devlet ile toplum arasında köprü görevi almaktadır (Karakaya, 2020). Merkezi yönetimin en alt kolu olan mahalle muhtarlarının bu köprü görevi ile ihtiyaç ve isteklerini karşılamaları ne kadar elzem olsa da araştırmada ortaya çıkan sonuçlar neticesinde bu görevlerin gerektiği gibi gerçekleştirilmediği ortadadır.

Araştırmanın katılımcı grubunu teşkil eden mahalle muhtarlarının halkla ilişkilerinin ve iletişimlerinin yetersizliği sebebiyle halkın gündemini yakalayamadıkları tespit edilmiştir. Bu sebeple halkın istek ve

ihtiyaçlarına cevap verecek bir yönetim tavrı ortaya koyamadıkları belirlenmiştir. Mahalle muhtarlarının mevcut mevzuat ve yasal uygulamalar sebebiyle işlevsiz hale geldikleri ve sadece belediye hizmetleri noktasında aracılık yaptıkları kendi ifadeleriyle ortaya konulmuştur.

Toplum için spor bir ihtiyaç olsa da belediyenin spor hizmetleri noktasında yeterli özen ve önemi göstermediği tespit edilmiştir. Muhtarların spor hizmetlerinin önemi noktasında yeterli donanuma sahip olmadığı ortaya çıkmıştır.

Başka bir araştırmada ise muhtarların yeterli gördüğü hizmetler arasında spor alanları mevcuttur. Yetersiz gördükleri ise bizim çalışmamızda olduğu gibi güçle gelenlerin sorunları ve güvenlik gibi problemler vardır. Muhtarların mevcut görevleri çok olmasına rağmen kanun ışığında yetkileri sınırlı olduğundan sistemin yeniden düzenlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır (Bal vd., 2012).

Düzenli egzersiz alışkanlıklarının toplumun sağlığını arttırarak bireylerin hayat kalitelerini yükselttiği ortaya koyulmuştur. Toplumun hem fiziksel hem de sosyal açıdan daha sağlıklı olabilmesi için spor alanlarına ihtiyaç vardır. Mahallelerde bulunan spor alanları ulaşılabilirlik açısından büyük önem arz etmektedir. Bu spor alanları mahalle sakinlerinin spor ihtiyaçlarını karşılayabilir seviyede olmalıdır (Çebi ve Demir, 2020). Araştırmadan elde ettiğimiz sonuçları incelediğimizde mahallelerde yeterli spor alanlarının olmadığını görmekteyiz.

Düzce'nin eski adı Kalıcı Konutlar yeni adı Bahçeşehir olan bölgesinde spor alanlarının dengeli bir biçimde dağılmadığı gözlenmiştir. Aynı zamanda kenttin yeşil dokusuyla beraber gelişmesine, kentte bulunan insanların yaş grupları, eğitim seviyelerine ve beklentilerine önem verilmemiştir. Çalışma alanında bulunan spor alanlarının kapasite, büyüklükleri ve faaliyet alanları açısından yetersiz olduğu ortaya çıkmıştır (Çebi ve Demir, 2020). Bu sonuçlar bizim araştırmamızın sonuçları ile örtüşmektedir.

Araştırmadan elde edilen bilgiler ışığında mahalle muhtarlarının halkı gerektiği gibi temsil edemediğini görmekteyiz. Mahalle muhtarlarının, halkın temsilcileri olmaları gerekirken bu görevi hakkıyla yerine getiremeyerek yalnızca bir statü atlama işlevinde kullandıklarını görmekteyiz. Çağımızın en önemli gelişmelerinden olan teknoloji sayesinde halkın talepleri belediyeye muhtarlar aracılığıyla değil mail, e-devlet uygulaması gibi araçlar ile iletilebilmektedir. Bundan dolayı yalnızca aracı rolü bulunan muhtarların görevi de işlevsiz hale gelmiştir. Muhtarlık kurumunun işlevsizliği ve ülkemizde 50 000 aşkın muhtarın olması sebebi ile bu alana ayrılan meblağ çok yüksektir. Bu kurumun kaldırılarak bu alana ayrılan bütçe ile halkın ihtiyaç ve istekleri yerine getirilmelidir.

Belediyelerin spor hizmetleri kalıplaşmış temeller üzerindedir. Çalışmaları şehir stadyumları gibi merkezi ve büyük bütçelerle hazırlanan alanlar yerine daha minimal herkes için spor anlayışına uygun ihtiyaçlar dâhilinde kolay ulaşılabilen ve en asgari düzeyde oluşturulabilecek alanlar olarak çalışmalar düzenlenmelidir. Halkın rekreatif faaliyetlerini gerçekleştirebileceği yeşil alanların oluşturulması ve bu

alanların en iyi şekilde değerlendirilerek kullanıma sunulması gerekmektedir. Belediyelerin spor yönetimi konusundaki eksikliklerini gidermek suretiyle çalışmalarını sürdürmesi gerekmektedir.

KAYNAKLAR

1. Akyüz, H., & Türkmen, M. (2016). Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrenci Adaylarının Boş Zamanlarını Değerlendirmesinde Spor Faaliyetlerinin Yeri ve Önemi. *International Journal Of Science Culture And Sport*, 4(3), 673-681.
2. Altun, D. A. (2010). Kapalı Konut Siteleri ve 'Mahalle' Kavramı. *İdealkent*, 1(2), 216-244.
3. Alver, K. (2010). Mahalle: Mekân ve Hayatın Esrarlı Birlikteliği. *İdealkent*, 1(2), 116-139.
4. Amman, M.T. (2000). *Spor Sosyolojisi*. Ed: H.C. İkizler, Sporda Sosyal Bilimler, İstanbul: Alfa Basım.
5. Arıkboğa, E. 2004, "Fatih Döneminde İstanbul'da İmar Faaliyetleri ve Mahalle Yerleşimi Hakkında", *İstanbul: Şehir ve Medeniyet* (Haz: Şevket Kamil AKAR): 273-282, Klasik Yayınları, İstanbul.
6. Atak, Ş., & Palabıyık, H. (2001). *Türkiye'de Mahalle Yönetimi. AB Bütünleşme Sürecinde Türkiye'de Yerel Yönetimler*, Alfa Kitabevi, İstanbul.
7. Bal, H., & Aygül, A. G. H. H. (2012). Muhtarların Sosyal-Ekonomik Özellikleri ve Mahalle-Kentsel Sorunlara Yaklaşımları (Isparta Örneği). *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 17(2), 17-40.
8. Bebek, A. O. (2021). Antrenör ve Sporcuların Beklenen ve Algılanan Hizmet Düzeylerinin İncelenmesi. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.
9. Biernacki, P., & Waldorf, D. (1981). Snowball Sampling: Problems and Techniques of Chain Referral Sampling. *Sociological Methods & Research*, 10(2), 141-163.
10. Bingölbali, A., & Mendeş, B. Evaluation of Sports Services To Be Provided By Local Governments By Rural Area Managers (Village Headmen). Example Of Elazig Province.
11. Bulut, Y., & Kara, M. (2013). *Köylerin Mahalleye Dönüşmesinin Yansıması Nasıl Olacak? Hatay'da Bir Uygulama. Kuramdan Uygulamaya Yerel Yönetimler ve Kentsel Politikalar* (Ed. Yakup Bulut, Veysel Eren, Sedat Karakaya Ve Abdullah Aydın), PEGEM Akademi Yayını, Ankara, 267-286.
12. Çakmak, G., & Tapşın, F. O. (2020). Belediyelerin Sunduğu Spor Hizmetlerine Yönelik Halkın Algı ve Beklentileri-Adapazarı İlçesi Örneği. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 5(3), 263-275.
13. Çebi, T., & Demir, Z. (2020). Düzce İli Kalıcı Konutlar Bölgesindeki Spor Alanlarının Yeterliliğinin İrdelenmesi. *Düzce Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 8(1), 485-498.
14. Çetinkaya, S., & Aliağaoğlu, A. (2023). Balıkesir'de Şehirselleşme Bilirlik Nitel Bir Değerlendirme. *Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (13), 74-106.

15. Çevre Ve Şehircilik Bakanlığı. (2024,09,11).
<https://www.İmarkadastro.Com/Userfiles/File/Dokuman/Arsalara%20%C4%B0liskin%20Huekuemler%20%20Alan%20Kullan%C4%B1mlar%C4%B1.Pdf> Adresinden Alındı.
16. Ergenç, Ö. 1984, "Osmanlı Şehirlerindeki Mahalle'nin İşlev ve Nitelikleri Üzerine", Osmanlı Araştırmaları İv: 65-76.
17. Esenkaya, A. (2010). Halkın Yerel Yönetimlerden Spor Hizmetleri Konusunda Beklentileri (Konya Örneği). Konya, Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.
18. Gökçeer, F., Heper, V.R. (1977). *Mahalle Muhtar ve İhtiyar Heyetleri*, Ankara, Gürsoy Matbaacılık.
19. Göküş, M., Bayrakçı, E., & Alptürker, H. (2013). Mahalle Yönetimi ve Mahalle Muhtarlarının Vatandaşlar Tarafından Değerlendirilmesi. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 18(2), 31-45.
20. İnalçık, H., Göyünç, N., & Lowry, H.W.. Erünsal, İ. Kreiser, K., Şen A. A. (1986). Osmanlı Araştırmaları: Osmanlı Araştırmaları Dergisi. İstanbul. Enderun Kitabevi.
21. Kapçak, V. (2021). Yerel Yönetimlerin Sağladığı Spor Hizmetlerinden Yararlanan Bireylerin Algıladıkları Hizmet Kalitesinin İncelenmesi (Tekirdağ İli Örneği), Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü / Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
22. Karakaya, S. (2020). Mahalle Yönetimi ve Temel Sorunları. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (50), 461-486.
23. Küçükaşçı, M. S. Y., & Yel, A. M. (2003). Mahalle. TDV İslam Ansiklopedisi, 27, 323-326.
<https://islamansiklopedisi.org.tr/mahalle>
24. Mevzuat Bilgi Sistemi. (2024, 04 19). .mevzuat.gov.tr: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5393.pdf> Adresinden Alındı.
25. Mevzuat Bilgi Sistemi. (2024, 04 19).www.mevzuat.gov.tr: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?mevzuatno=5216&mevzuattur=1&mevzuattertip=5> Adresinden Alındı
26. Mülki İdare Birimleri. (2024, 09 05). T.C. İçişleri Bakanlığı - Bilgi Teknolojileri Genel Müdürlüğü: <https://www.e-icisleri.gov.tr/anasayfa/mulkiidaribolumleri.aspx> Adresinden Alındı
27. Noy, C. (2008). Sampling Knowledge: The Hermeneutics of Snowball Sampling in Qualitative Research. International Journal of Social Research Methodology, 11(4), 327-344.
28. Sezik, M.(2019).Vaatler ve Sloganlarla Muhtarlık Yarışları: (2019). Yerel Seçimleri Broşür Çözümlemesi, Turkish Studies, Social Sciences, 14 (5):2501-2513
29. Okçi A, Çetinaslan A, Başaran Z, Erdal R. (2009). Kocaeli İlinde Halkın Spor Tesislerinden Yararlanma Düzeyi, Uluslararası Herkes İçin Spor Turizmi, Ankara, Nehir Matbaacılık,; S:127.
30. Rüzgar, H. (2002). "Yerel Yönetimler Gençlik ve Spor," İller ve Belediyeler Dergisi, 979. ss. 39-40.
31. Sivrikaya Ö. (2023). Türkiye'de ve Dünyada Yerel Yönetimler ve Spor Yönetimi. Duvar Yayınları. Ankara.
32. Spor İşleri Yönetmeliği. (2016, 09 21). muratpasa-bld.gov.tr: <https://muratpasa-bld.gov.tr/uploads/sporisleriyounetmelik20161.pdf> Adresinden Alındı

33. Taylan, E. (1996). Mahalle Muhtarlığı ve Açıklamalı Mahalle Muhtarlığı Kanunu. Ankara, Papirüs Ofset, 5.
34. T.C. Sağlık Bakanlığı. (2024, 09,20) Fiziksel Aktivite. <https://hsgm.saglik.gov.tr/tr/fiziksel-aktivite> Adresinden Alındı
35. Türk Dil Kurumu. (2024, 09 05). Muhtar. <https://sozluk.gov.tr/> Adresinden Alındı
36. Türk Dil Kurumu. (2024, 08 15). Memnuniyet. <https://sozluk.gov.tr/> Adresinden Alındı
37. Türk Dil Kurumu. (2024, 07 13). Beklenti. <https://sozluk.gov.tr/> Adresinden Alındı
38. Yıldırım, F. B. (1994). Yerel Demokrasi ve Kentteki Gençlik. Gençlik ve Kent Yönetimi, 13-37.
39. Yıldız, S. M. (2009). Spor ve Fiziksel Etkinlik Hizmetleri: Geniş Bir Sınıflama. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 12(22), 1-10.
40. Yılmaz, H., Yılmaz, S., & Yıldız, N. D. (2003). Kars Kent Halkının Rekreatyonel Talep ve Eğilimlerinin Belirlenmesi/Determination of The Recreational Demands and Tendencies of The People in The City Center of Kars. Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi, 34(4).
41. Yücel, A. S., Atalay, A., & Korkmaz, M. (2020). *Türkiye’de Yerel Yönetimler ve Spor Hizmetleri*. Ankara. Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Tic. Ltd. Şti..
42. Zengin, E., & Öztaş, C. (2008). Yerel Yönetimler ve Spor. Journal of Social Policy Conferences (No. 55, Pp. 49-78). Istanbul University.